

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.  
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.  
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





# ILLUSTRERAD TIDNING

# HÖRAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

## Vårt konungapars engelsk-franska resa

VÅRT KONUNGAPAR, som i somras besökte de danska, tyska och ryska hofven, har nu åter gifvit sig ut på en längre utlandsfärd, hvarvid först Englands och Frankrikes hufvudstäder komma att gästas, därefter Karlsruhe, drottningens fädernehem, och sist Wien. Då deras majestäter i början af december återvända till Stockholm, komma de således att ha uppfyllt allt hvad den internationella höfligheten i våra dagar kräver af konungar och furstar. Hvad som gör dessa växelbesök de vänskapligt sinnade nationernas regenter emellan till mer än internationell etikett och ceremonier, nämligen det närmande af nationerna till hvarandra, det stärkande af samhörighetskänslan och ökande af kunskapen om hvarandra, som de innebära, allt detta skall helt visst bli en bestående följd äfven af vårt konungapars besök, långt efter det de därmed förenade festligheterna blifvit glömda, och festtalens vackra ord förklingat.

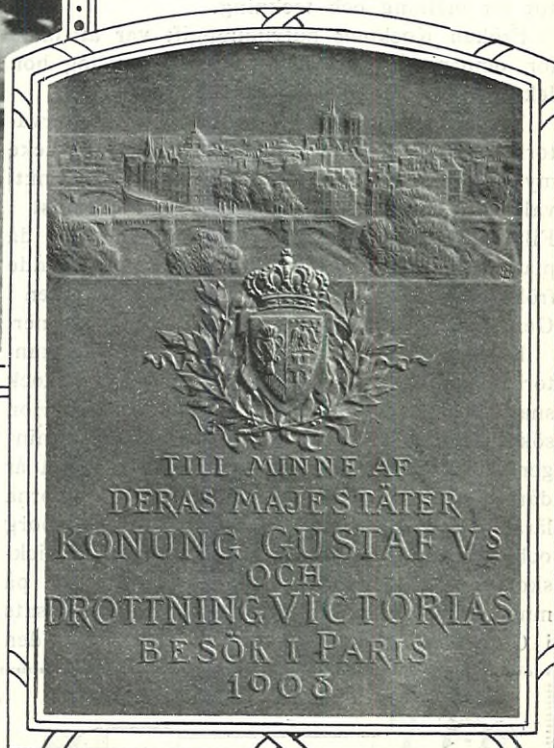
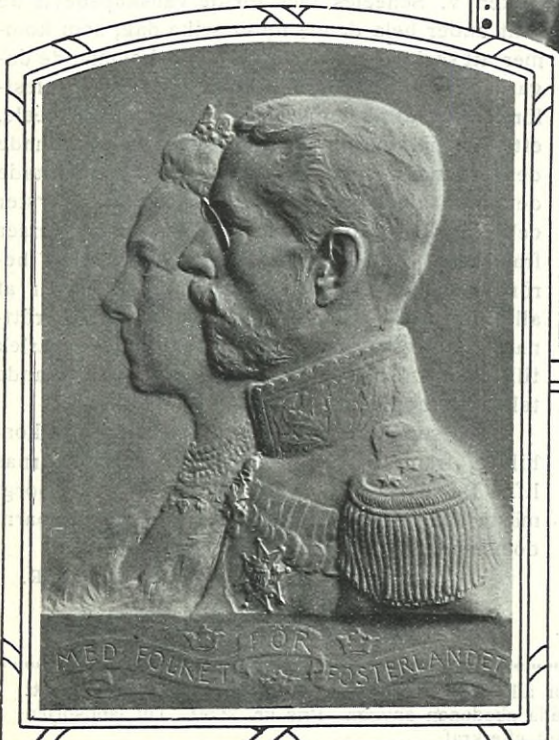
Denna vecka äro konungen och drottningen Englands gäster, och underrättelser ha ingått om det enastående hjärtliga och ståtliga mottagande, som



beredts dem och den vänliga hållningen hos hela folket. Hufvudkvarteret är det minnesrika slottet Windsor utanför London, där nu under några dagar utvecklas ett rörligt lif. Men äfven hufvudstaden besökes, och vid detta tillfälle ger staden en storartad lunch i Guildhall. På lördagen den 21 bege sig de kungliga till Paris, som äfven kommer att bereda dem ett festligt mottagande med galaföreställning på Operan, jakter och middagar.

Som ett apropå till de kungliga besöken meddela vi en bild af konung Edward med drottning Alexandra vid sin sida tagen i dagarna å Sandringham på hans 68:de födelsedag af Underwood & Underwood, London.

Med anledning af det förestående pariserbesöket har gjorts en minnesplakett, hvars ena sida återger konungaparet i bröstbild, den andra framställer en pariservy: ön La cité med kyrkan Notre Dame, hvaraf vi äfven meddela en af vår pariserfotograf Albin tagen bild. Plaketten är utförd af den i Paris bosatte svenske medaljgravören Svante Nilsson.





ANNA KOCKUM.

CHARLOTTE VON SCHÉELE.

## TVENNE OSKILJAKTIGA.

EN HALFSEKELFEST af enastående slag firades å Palace Hotel i Göteborg den 8 nov. af fröknarna Charlotte von Schéele och Anna Kockum, hvilka på detta sätt hugfäste minnet af att för 50 år sedan ha funnit hvarandra och sedan delat hem, intressen, glädje och lidanden.

Det var hösten 1858, som de då unga, nästan jämnåriga flickorna kommo upp till Stockholm för att idka studier, och okända för hvarandra blefvo inackorderade i generalkonsul Hahrs familj.

Charlotte v. Schéele, född den 17 augusti 1840 och dotter till borgmästaren och öfverintendenten Ivar von Schéele i hans äktenskap med Elisabet Lundqvist, såg dagens ljus i Filipstad.

Anna Kockums hem låg vid Sundets strand. Hennes föräldrar voro godsägaren Henrik Kockum och Julia Lunnberg, och hon föddes i Malmö ett år före sin väninna.

Charlotte v. Schéeles uppgift var att studera vid Musikaliska akademien för afläggande af organistexamen, men som denna bana ännu icke var öppnad för kvinnor, måste hon få kungl. dispens, hvilken utverkades af akademiens d. v. preses, sedermera konung Oscar II. Den tid, som icke togs i anspråk för musikalska studier, använde hon på Carl Gustaf Plagemans institut för målning och teckning.

Fröken Kockums hufvuduppgift var att måla för omnämnde mästare. Dessemellan tog hon lektioner på Musikaliska akademien.

1862 aflade fröken v. Schéele vid Konservatoriet fullständig organistexamen. Ännu icke myndig, hvarför hon åter fick vädja till k. m:t, valdes Charlotte von Schéele till organist i Filipstads och Färnebo församlingar, men då platsen ej på två år skulle tillsättas, bodde fröknarna v. Schéele och Kockum under tiden i Gefle, där den förstnämnda gaf musiklektioner.

I Filipstad skötte hon både organist- och kantorsbefattningarna, men fädernestaden blef dock snart den vidsynta kvinnan för trång. Hon sökte därför och erhöll 1871 organistbefattningen vid Hedvigs kyrka i Norrköping. Två år därefter flyttade hon på uppmaning af sin forna lärarinna fröken Therèse Kamph till Göteborg och blef musiklärarinna vid Kjellbergska flickskolan. Om hennes banbrytande arbete på musikundervisningens område och hennes insats i Göteborgs musiklif stod att läsa i Idun den

1 juli 1898, då fröken v. Schéele efter 25 års verksamhet afgick från Kjellbergska skolan.

Hvarthelst fröken v. Schéele flyttat har fröken Kockum följt med, men icke blott i hemmet under arbetsdagen ha de varit tillsammans, utan de ha äfven i många år följts åt på studieresor i mellersta och södra Europa, hvar och en studerande sin konst. Särskildt har fröken Kockum i Tyskland utbildat sin artistiska begåfning.

1902 nedlade fröken v. Schéele den taktpinne hon med fast hand och elektriserande kraft fört i 4 af Göteborgs flickskolor och slog in på en ny gagnande verksamhet. Hon började nämligen att studera botanik för att kunna sprida kännedom om våra nyttiga växter. Resultatet af dessa fröken v. Schéeles studier föreligger i arbetet "Nyttiga växter" utgifvet i tre delar: I Apoteksväxter, II Färgväxter, III Foder- och köksväxter m. m.

Det berättas att, när målarinnan bad professor Wittrock att få förevisa några af sina planscher, han mumlat något om omöjligheten att återge naturen, men sedan han sett dem ändrat ton. De äro utgifna till folkskolornas och skolofskoloniernas tjänst och åtföljas af korta och klara upplysningar om växternas byggnad, nytta och sättet att tillvarata dem. Böckernas ändamål är nämligen att väcka svenska barns håg för att ur växtriket skapa sig en sparpning.

Fröken v. Schéele har icke med detta verk nedlagt sin pensel. Hon fortsätter alltjämt att på papperet fästa Floras förtjusande barn.

Medan hennes väninna har studerat botanik, har fröken Kockum studerat geologi och på det området skaffat sig en vacker samling. En sådan har hon ock i frimärken, men framförallt i mynt och medaljer, där hon framvisar den ena afdelningen intressantare än den andra. Fröken Kockum är ock den första svenska kvinna, som blifvit kallad till medlem af Numismatiska föreningen. Hennes landskapstaflor får man däremot förgäfvos söka samlingar af. De ha lätt vunnit köpare, och fastän fröken Kockum studerat för en så pass modern landskapsmålare som Berndt Adolf Lindholm, får man dock intryck af frändskap med Düsseldorfskolan under 1860- och 70 talen.

På det sociala området ha de båda vännerna arbetat gemensamt. 1879 voro de med om att bilda Februariföreningen, hvars ändamål främst

varit att sy linne åt mindre bemedlade barn i högre flickskolor, men äfven åt andra, och som har haft och ännu har en välsignelserik verksamhet. I 25 år har fröken Kockum varit föreningens sekreterare.

1901 startade de tillsammans med fru Ingeborg Gibson, född Kjellberg, damsällskapet Iris, som till samkväm inbjuder bildade, för sitt bröd arbetande kvinnor. Vid samkvämen förekomma musik, en konstutställning och föredrag med eller utan meningsutbyten i något för kvinnan intressant spörsmål. Det sista, inledt af fru Gibson, rörde sig om kvinnans deltagande i det politiska lifvet. Kvinnor i olika lifslägen ha mötts i Iris och tillströmningen har varit så stor, att man nödgats fixera medlems-siffran. Den är nu 250, och för att komma in i sällskapet fordras rekommendation af en äldre medlem. Dess praktiska resultat är tills vidare den lifskraftiga Iris' husmodersskola. Fröken v. Schéele har utgått ur styrelsen, men som hedersledamot åter blifvit invald. Dess första sekreterare, fröken Kockum, står ännu kvar, numera som ordnare af utställningarna.

Fröken Kockums stora talang att föra protokoll har i vidsträckt omfång och under lång följd af år tagits i anspråk, men det är icke endast så hon för sin penna. Den kan måla lika väl som penseln, och fröken Kockum med sina relationer i öster och väster har varit en gärna sedd meddelare i så väl dagspress som tidskrifter. Så har Idun offentliggjort en hel rad af de lefnadsteckningar hon skrivit. Hur vackert och förstående hon gör det, därom vittna följande rader nedskrifna om fröken v. Schéele:

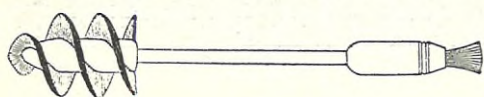
"Charlotte är en kvinna som få. Vi fira i höst fyrtionde året af vårt samlif och ingen vet bättre än jag, hur guldran hennes karaktär är, hur djup — men med satir och humor väl innämgd, hvilket gör lifvet vid hennes sida växlande och rikt."

Detta skrefs 1898 och 10 års nya erfarenheter ha vitsordat dess sanning. Men icke endast Charlotte v. Schéele är en kvinna som få, Anna Kockum är det äfven, därför blef deras halfsekelfest enastående glad och vacker.

Redan klockan nio började den med upp-vaktande, som på vers och prosa framburo sina lyckönskningar, och fortsatte sedan hela dagen. Festens glanspunkt var dock supén på Palace Hotel. Sällskapet var ett femtiotal, och det var verkligen en ståtlig och imponerande samling i den vackra festvåningen. Det var ett ståtligt bord för sittande supé, öfversålladt af de härligaste skära blommor, rosor, nejlikor, crysantemum. Fröken Kockum hälsade gästerna välkomna, i det hon också uttalade sitt och fröken v. Schéeles tack för de vänskapsbevis de rönt under hela denna minnesrika dag, som kommer att sprida skimmer öfver deras kommande dagar. Vid champagnen hölls festtalet för festföremålen af kammarherre Götrik v. Schéele, ett vackert, varmhjärtadt tal, däri han betonade den trogna mångåriga vänskapen. Han slutade det med att höja ett lefve för sin kära syster och hennes vän. Kvicka och roliga verser framsades, däri på ett humoristiskt sätt berördes fröken Kockums vurm för samlingar af alla slag och fröken v. Schéeles aldrig tröttnande intresse för målning samt bådas kärlek till resor. En stor mängd ovanligt omväxlande telegram upplästes.

Efter supén framvisades ett antal skioptikonbilder, framrullande olika scener ur fröknarnas lif. De började med en vacker vy från borgmästaregården i Filipstad, fröken v. Schéeles barn-domshem, och slutade med halfsekelfesten.

AMANDA LEFFLER.



Ett länge känt behof fyller vår pat.

**GALOSCHBORSTE**

som är den enda i handeln förekommande som verkligen förmår rengöra galoscher inifrån. — Oumbärlig

för alla som använda galoscher och sätta värde på att hålla skodon snygga. Pris kr. 2:50. Till landsorten mot efterkrav.

LUDV. TRAUOGOTT, Stockholm, Norra Bantorget 18. Återförsäljare erhålla rabatt.

## Hvita Bandets hem.

SÖNDAGEN DEN 1 NOV. invigdes Hvita Bandets upptagningshem — Uppsalagatan 12, Stockholm, — i närvaro af en mindre krets af för saken varmt intresserade.

Hemmet har naturligt vuxit fram. Den förening, som bredvid nykterhet satt sedlig fostran på sitt program, har som en sida af sin verksamhet äfven upptagit räddningsarbete. Under föregående vinter kände en liten skara medlemmar af Hvita Bandets tre lokalföreningar i Stockholm, hvilka med allt större intresse ägnade sig åt den sistnämnda uppgiften, starkt saknaden af ett hem, dit de omedelbart skulle kunna föra de kvinnor, som önskade hjälp, och där dessa skulle få stanna, tills det hunnit ordnas för dem.

Efter gemensam öfverläggning beslöts att till hösten hyra en mindre våning och där söka inrätta ett hem af här angifna slag. Den nyligen aflidne direktören för Östermalmsfängelset i Stockholm hade med intresse och förstående af sakens betydelse lofvat att verka för ett hyresbidrag från fängvårdsstyrelsen, och detta stärkte modet. En husägarinna befanns villig att öppna en våning i sitt hus. Ordföranden i Kristliga föreningen af unga kvinnor, fröken Anna Roos, hvilken äfven är medlem af Hvita Bandet, var den ledande vid detta afgörande steg — en handling af mera förberedande art, då föreningarnas styrelser voro på sommaren skingrade åt olika håll.

Vid början af innevarande höst ställde sig Hvita Bandets Norra och Södra föreningar omedelbart solidariska med företaget. Östermalmsföreningen, som redan står i ett mycket stort ekonomiskt företag, anordnandet af alkoholfria restauranter, ansåg sig ej som förening böra gå med. Enskilda medlemmar voro däremot fria att deltaga i arbetet, och två därifrån blefvo också invalda i Hemmets nuvarande styrelse, som sålunda äger representanter från Stockholms tre lokalföreningar. Fröken Anna Roos, medlem af Norra föreningen, är ordförande. I styrelsen ingick äfven fröken Maria Vinqvist, ägarinnan och ledarinnan af Kvinnliga Småbrukskolonien Emaus vid Norrtälje, som på grund af mångårigt räddningsarbete äger stor sakkunskap på detta område, äfven hon medlem af Hvita Bandets Norra förening. Styrelsen fick också glädjen att inom sig se fröken Emelie Virgin, Sofiahemmets f. d. föreståndarinna, som ehuru ej tillhörande föreningen, skänkt sin bästa och varmaste medverkan. Äfven har en annan utanför stående, fru Agnes Ingelman, f. Palmstierna, som med mycket intresse ägnat sig åt liknande verksamhet, sedermera ingått i styrelsen.

Upprop utgick i tidningarna, gåfvor både i penningar och husgeråd begynte att inflyta, fängvårdsstyrelsen gaf hela hyran — 800 kr. — och som genom ett under står det lilla hemmet redan nu färdigt, enkelt och inbjudande.

Kort med orden "Hjälp och råd. Kom till Hvita Bandet, Uppsalagatan 12," hafva utdelats till sjukhus, besiktningbyrån, den kvinnliga polisen m. fl., verkan där af har redan visat sig. En kvinna, som för någon vecka sedan med sitt lilla barn utskrefs från ett sjukhus, fick i sista stunden af sköterskan ett dylikt kort. Hon uppsökte en bekant för att få stanna hos henne, men denna var flyttad och hennes hem fanns ej att tillgå. Moder och barn stodo på gatan. Men då kom hon ihåg det kort hon fått och gick till Hvita Bandets hem. Där har hon en tillflykt, tills det kan ordnas för henne.

På invigningsdagen fanns det således både mor och barn i hemmet, två af dessa många olyckliga utan skydd af en make och far med kärlek och ansvarskänsla och därför i behof af stöd och hjälp och upprättelse från samhällets sida.

*Tidning*



JANE GERNANDT-CLAINE:

### *Jag sitter och ser in i flamman...*

*JAG SITTER och ser in i flamman  
och makar glöden samman...*

*Han brände mina bref!*

*Han brände dem. — Hvarje minne  
är rotlöst i mitt sinne; —  
jag undrar till hvem jag skref...*

*Till hvem, till hvem... Icke kände  
jag denne någon, som sände  
mig svar på min ungdoms bikt  
en gång för länge sedan,  
i år, halft glömda redan,  
då hvarje dag var en dikt.*

*Hvem skref jag väl till, när mitt väsen  
lyste i dagg som gräsen  
lysa i markens grus?*

*Till hvem? — Denne någon brände  
hvad skirast ett sinne kände  
i den tidiga vårdagens ljus.*

*Och det var väl den förste bäste,  
som kom i min väg och fäste  
sin blick på mina drag. —  
Han fick allt hvad ungdomsåren  
ha af blom i den skinande våren —  
och lät det bli aska en dag...*



Det var en i sin enkelhet gripande stund då på Allhelgonadag hemmet fick sin vigning. Fröken Anna Roos inledde med en klar och enkel teckning af hemmets betydelse och utvecklingshistoria och nedkallade därefter Guds välsignelse öfver företaget.

Ordförandena i Stockholms Norra och Södra föreningar uttalade ett tack till styrelsen och till alla dem, som på ena eller andra sättet medverkat, och uttryckte det hoppet, att en Guds frälsningstanke här blifvit förverkligad, och däri låg förvissningen om en förblifvande välsignelse. Hvita Bandet ser som sin första uppgift i kampen mot prostitutionen att medverka till skapandet af goda och lyckliga hem, där ett ungt släkte kan fostras i kärlek och renhet och i motståndskraft mot det, som är ondt. Men medan vi kämpa för att prostitutionens natt, som hvilat öfver vårt folk, skall skingras genom ljuset från de många goda hemmen, då måste vi äfven med allvar söka att rädda nattens olyckliga barn, prostitutionens offer.

Generaldirektör Wieselgren talade å fängvårdsstyrelsens vägnar och uttryckte i ädlaste form sin erkänsla för hvad kvinnor här gjorde för att rädda ur nöd och förnedring. Ordföranden i Hvita Bandets centralstyrelse, doktorn E. Wretling, gaf några avslutningsord och en sista välsignelse öfver hemmet. Vacker fyrstämning säng ljöd mellan talen och förhöjde den stilla stämningen.

Så har då verket begynt — förvisso en af de allvarligaste och svåraste uppgifter, som föreliggande i det sociala arbetet. De, som förstå betydelsen af denna verksamhet och genom gåfvor vilja stödja densamma, kunna anteckna sig för årsafgifter eller annars insända bidrag till Hemmets kassör, fröken Maria Schröder, Hvita Bandets Norra förenings expedition, Brunnsngatan 3, öppen kl. 1—3 alla hvardagar utom lördag.

INA ROGBERG,

ordf. i Hvita Bandets Norra förening.

### Höstens konstslöjd.

DE OUNDEVIKLIGA påminnelser om jul och juluppköp, som alltid följa med de textila höstutställningarna, ha redan kommit i och med "Svensk konstslöjds- och Nordiska kompaniets" expositioner.

Svensk konstslöjds utställning är den första, den största och mest omfattande af de två. Vi anteckna af herr Wallander — emedan de tilltala oss mest — hans björkmöbel med intarsia för hvardagsrum och hans skrifrumsmöbel af polerad mahogny, där träslaget färg och möbelygets tillsammans åstadkomma den behagligaste färgverkan, hans soffarrangemang med broderier i grönt på handväfdt blått tyg med insprängda gula gnistor. Af portiärer och gardiner hade Konstslöjd som vanligt ett rikt urval, originella och vackra. Sedan man börjat arbeta i ett så härligt stoff som råsidan och använda vår gamla allmogeslöjds alla specialiteter i knytning, knyppling och hålsöm, kunna ju också underverk åstadkommas. Undergörarna äro fröknarna Stålbrand, Samuelson och Mårtenson. Den senare har också en gobeläng, som för sin värme och frodighets skull måste nämnas. Hvad Konstslöjd eljes utmärker sig i är alla de vackra småting utanför den vanliga textilbranschen, som den icke håller sig för god att ägna sin förädlade omsorg: brickor, brödkorgar o. d.

Fru Thyra Grafström på Nordiska kompaniet har af under året utförda beställningar samlat en utställning af textilarbeten. Den representerar alltså publikens behof och önskingar och dessa gå ungefär i de gamla spåren och vittna sällan om någon fantasiens öfvermodiga himmelsflykt. Men hvad publiken begärt har realiserats vackert och gediget, därför har fru Grafström sorjt, med hjälp af fröknarna Christenson och Stark och hvad de nu heta, hennes bästa krafter. Vi nämna den stora bordduken för en officersmäss och framför allt en charmant uppsättning för en sal: gardiner, portiärer och dukar, allt af hvitt linne med bred hålsöm, dala-knytningar och spetsar.

—ER

**Barngarderoben** är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidning i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förnämsta barnklädersaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en välförädd barngarderob till. Tidningen är också tongifvande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

# Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr.; halft år 1:60 kr.  
Lösenummer 30 öre.

**Barngarderoben** utkommer med ett rikhaltigt illustrerat nummer i mån., åtföljt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därefter lämnar henne en god hjälp med barnens syssel sättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

# Ur "Gena".

En kvinnoprofil af Marika Stjernstedt-Cederström.

TILL DE BOKNYHETER, som kunna väntas inom den närmaste framtiden, hör friherrinnan Marika Stjernstedt-Cederströms nya bok "Gena", en kvinnoprofil. Vi ha i dag nöjet meddela inledningskapitlet till denna roman, om hvilken man har anledning vänta, att den väcker samma intresse hos publiken som dess närmaste föregångare, "Det röda inslaget" — och därtill kanske mera ogrumlade sympatier.

ÅNGBÅTEN FRÅN STOCKHOLM sköt från fiärden med dess krusade vågor in i sundet. Den nattgamla isen krasade och klingade framför fören. I den vissnade vassen susade en svag vind. Stränderna lågo frusna och grå under en himmel, som bådade den första snön och som endast i väster skars af två blekröda strimmor, liknande en jättefågels utbredda vingar.

Sundet var smalt här. Båten gick fram försiktigt för den tunna isens skull. Den gled utan att stanna förbi ett par bryggor, där inte en människa syntes till; uppe på backarne lågo öfvergifna sommarvillor med sina igen-spikade verandor.

Längst framme på fördäcket stod en ung flicka i mörkblå dräkt, tämligen kort kjol, tämligen sliten vårdslös kavaj. På det rödbruna håret bar hon en hvit stickad yllemössa. Hennes ansikte var en smula bredt, kraftigt och med smala, starka ögon. Bredvid henne stod en gammalmodig reskista och på den en svart violinflåda. Hon lutade armbågarna mot relingen och såg framför sig med eftertänksamma och forskande blickar, som inte veta af att väja.

Bakom henne där uppe vid styrratten hade kaptenen, en gammal brumbas, själf gripit rodet i denna slingrande passage. På hyttbänken hos honom satt en ung bredaxlad man i vadmalskostym af jaktrockssnitt och med snörkängor.

— Hvem är flickan? frågade han.

— Vet inte, svarade kapt. Hon var med från Stockholm. Men jag har inte sett henne förut i sommar.

— Hvart ska hon hän?

Vadmalskostymen fick veta det och lät höra en tillfredsställd lätt hvissling. Strax därpå reste han sig, tackade för sällskap och lämnade styrhytten.

Sundet vidgade sig, stränderna aflägsnade sig, sanko och fuktiga. Längst förut såg man nu uppe i en backe en liten hvit kyrka utan torn och en rödmålad klockstapel, omgifven af björkar.

Mannen i vadmalsdräkten kom ner på fördäcket, som låg nästan tomt. Endast ett par returnerade kalburar, en stapel strömmingslådor och några fjärdingar med adresslappar skräpade midt på golfvet. Mannen gick fram till den ensamma unga damen och ställde sig bredvid henne att också visa intresse för is-skärfvorna, dem båtfören jagade om hvarandra.

Flickan såg därvid upp och granskade sin granne.

Hans ansikte var ungt, hvilket man ej genast märkte, ty han bar skägg och svartbågade glasögon, bakom hvilka han förskansade en blick, som uttryckte humor (möjligen anlagd), betänksamhet (väl understruken) och en naturlig godmodighet. Han lyfte på sportmössan — icke ett streck för mycket — och sade obesväradt:

— Ni är fröken Scheffer, gissar jag.

— Ja, svarade hon, ögonblickligen med på hans eget sätt och kastade hufvudet en smula tillbaka.

— Ja. Gena Scheffer.

— Jag var inne på prästgården i går, och jag hörde då att ni skulle komma. Mitt namn är Reiner Tegman, tillade han, som om han meddelat något betydelsefullt.



F. Flodin foto.

Men flickan hade aldrig hört namnet förut och förblef oberörd.

— Ni spelar violin, ser jag, sade han och gjorde en åtbörd med handen åt den lilla svarta lådan.

— Ja, svarade hon som om det förvånat henne, att han inte visste det.

— Det blir musikstunder i prästgården då, fortfor han. Sigfrid, pastorn, spelar inte så tokigt, han heller.

— Jag vet det, sade hon. Vi har gjort musik tillsammans förr — när jag var liten flicka. Han var student då, han kom och hälsade på oss. Hans mor och min styvmor var systrar. Det var bra att han inte lagt bort att spela... jag undrade just. Det var bra.

— Nenej, han har inte lagt bort det.

Tegman såg på henne från sidan, road af hennes plötsligt lifligare tonfall. Där klämmer skon, tänkte han.

Men hon hade med en kort knyck stuckit båda händerna, ett par smala och välformade, men betänkligt ovärdade händer, i kavajfickorna och såg åter rätt framför sig med mennens trumpna uttryck af allvar understruket ända till missnöje. Och så bröt det ut, energiskt och ovedersägligt:

— Det är ändå fördömdt att han ska vara präst.

— Hur sa ni?

— Ja, jag sa fördömdt.

— Tillåt mig skratta, sade Tegman och skrattade verkligen till. Ni är lustig, ni. Ni är just en liten flicka, fröken Scheffer. Hvarför passår det fröken inte att Sigfrid är präst?

Hon ryckte på axlarna, stod där och slängde litet med kroppen.

— Kan man vara präst nu för tiden? När man slipper. Är det ett yrke för en ärlig karl? Läsare kan jag förstå; det är bara en särskild mentalitet — men präst!

— Det är kanske också en särskild mentalitet, ha, ha, ha?

— Nej, Sigfrid är inte en särskild, afgjorde hon. Han är normal.

— Så? Normal?

— Ni skrattar åt mig och det kan ni göra, det kostar ingenting, sade hon utan misslythet, men som om hon härmed dock ansåge samtalen vara afslutadt. Hon tog upp en portmonnä ur fickan och letade upp sin biljett bland några småpengar.

Tegman replikerade heller inte, men behöll sitt roade uttryck och fortsatte att observera

flickan. Så detta var alltså den unga dam som i vinter skulle gästa pastorn och den gamla mostern-hushållerskan. Prästen får det inte illa, tänkte han. Lustig flicka, tänkte han; komplett oförfärad. Landsort i alla fall. En liten skolpojksflamma. Hur gammal kan hon vara? Aderton, nitton år, inte mera. Hon har ju heller ingen värdighet. Slarvig klädsel... Men det gömmer sig ett drag under ögonen, som talar om något... något i alla fall, det gör det. Ansiktet blir intressant.

Denna sista upptäckt försatte honom i stor belåtenhet och han måste tända en cigarrett, en stark fransk Caporal, de enda han gillar.

— Fröken Scheffer, sade han, vi råkas antagligen emellanåt i vinter. Jag bor nämligen på herrgården, tjugo minuters väg från ert residens. Jag gästar där på obestämd framtid hos ägaren. Känner ni till honom?

— Jag känner inte någon människa här, svarade flickan.

Man närmade sig bryggan under kyrkbacken. Ett stycke längre upp och åt sidan låg ett en-vånings rödmåladt trähus med en veranda och ett par anspråkslösa flyglar kring gården. Där ha vi prästgården, upplyste Tegman. På backen växte krokiga äppelträn, dem sundets hårda vinddrag böjt hit och dit, och några rader aflöfvade bärbuskar. Midt på gården reste sig en stor ek, kring hvilken idylliskt rundade sig en grönmålad bänk, och åt landssidans drog en kort allé upp till vägen, som förlorade sig bort mellan gården.

Framme på stigen till bryggan stod en gammal kvinna och viftade ifrigt med ett hvitt förkläde.

Flickan höjde armen och viftade tillbaka: det var naturligtvis moster Hanna, men hennes ögon sökte skarpt en annan...

— Där kommer Sigfrid, sade bredvid henne Tegman.

Också den person han pekade på var klädd i vadmal af jaktrockssnitt, hvilket förvånade flickan, som om hon väntat att få se honom i prästrock. Han var lång, litet tunn, eller syntes kanske ännu mera så, emedan han gick något lutad. Han hälsade på ett par bönder vid bryggan, uppmärksamt, möjligen onödigt artigt, men utan liflighet, och blottade därvid pannan, som var hög under det glesnande hårfästet.

Jo, hon kände allt igen honom, trots åren! Samma fina ansikte, litet tröttare... äldre naturligtvis. Men ögonen glömmar man inte, hon minns deras glöd, när skymningen föll i rummet vid den tränga småstadsgatan och han stod kvar vid notstället och spelade utan att ge akt på henne, som förstulet gömt sig kvar och lyssnade, i längtan och dyrkan...

Inte i går, allt det där! Men nu skulle de tala om det igen, Sigfrid och hon, tala och tala om allt det gamla!... Hade han inte varit, skulle styfmodern aldrig tillåtit Gena att spilla så mycket tid på musiken, hur beskedlig hon än eljes var. Läxorna slarfvades ju undan. — Man kan bra lära sig en läxa på en enda gång, om man bara vill, sade Gena. — Du med ditt vill! Det räcker inte att bara vilja. — Jo, just det gör det... Och Gena visste att Sigfrid höll med henne och att Sigfrid får alltid rätt. Hvad Sigfrid menar, det säger man inte emot och han säger aldrig en sak mer än en gång — det räcker.

Sigfrid klandrade ju hvad som sedan kom: konsertturnéerna, underbarnsrollen. Han skref om det till far, det förstod hon, men far hör själf till de där, som aldrig besväras af andras meningar, och sedan han blef ofärdig och slutade att fara på sjön, måste det ju förtjänas pengar på annat sätt. Familjen var tillräckligt bekant i den landsändan för att det skulle löna sig att skicka henne fram och uppträda, och

**Skönhet är makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri Louise,**  
— Stockholm. —

# Ännu några stämmor om Selma Lagerlöf.

dessutom roade det far. Så var det inte tal om att man spillde tid längre — nej, stå i och arbeta bara! En gång i veckan fick Gena sitta med matsäck de fyra timmarna på tåget upp till Stockholm... och få sin lektion, och så hem igen strax därpå. Arbete, arbete... Sigfrid såg man aldrig till vidare, och far svor och förbannade bara han nämndes.

Men nu är alltsammans slut. Sedan far dog, blef det ingen konsert mer och inte så mycket tid med musiken heller. Styfmodern blef allt klenare och kunde inte ensam hålla ordning på någonting...

Gena spratt till, det gaf en stöt i båten, man var framme vid bryggan. Hon grep sin fiollåda och tog de par stegen fram till landgången. Där stod han, Sigfrid, Sigfrid... och där lyfte han på mössan som för bönderna nyss, uppmärksam och vänligt, men utan liflighet. Strax därpå hade han något att säga en af besättningskarlarna, och så blef det att styra med Genas bagage, och så ännu något att säga kaptenen, innan han ändtligen tog hennes hand och sade välkommen.

Hon förstod hur ifrig hon nyss varit, när hennes ifver nu släcktes.

— Välkommen, Gena. Måtte du trivas hos oss.

— Det går nog bra, svarade hon och öfverdref kortheten i sitt tonfall.

Det var som om han lämnat henne i går... Idiot, sade hon till sig själf: hvad väntade du? — Han förfrågade sig vänligt om hennes resa, om hon var trött, om hon frusit... och sådant. Hans röst var lugn och lågmält, hans blick strök flyktigt, lugnt, öfver henne.

Tegman, som också stigit af vid denna brygga, kom fram, hälsade och började tala om väderleken. Han var godmodig, vänskaplig och iakttagande. Men efter ett par minuter tog han farväl och dref bort öfver fälten på spänstiga vador.

Långsamt gingo prästen och flickan uppför slutningen mot byggnaderna. En dräng hade burit kistan i förväg, sin fiollåda tog Gena själf. De gingo tysta.

Gena lyfte ögonen och såg sig omkring; nu var hon ju framme, här skulle hon stanna och lefva. Hon såg sparsamma fält, en åker, där potatisblast rutnade, och närmast sundet sank, gulnade ångar. Längre bort var skogen, en stenig ås, risig och dystert under den snötunga himlen. Under den löpte landsvägen bort öfver gården, som gåfvo en tunn illusion af friare vidder, begränsade af en ladugårdslänga, som verkade fjärran i detta alltför tränga, alltför knappt tillmätta landskap, det uppländska skärgårdslandskapet, kargt och utan adelhet.

— Det blir en tyst vinter för dig, Gena, sade prästen om en stund.

— Jag är beredd på det.

— Men moster Hanna gläder sig nog att få dig hit.

— Ja, hon skref det; hon har aldrig någon att tala med här, skref hon.

— Jag är mycket upptagen, svarade prästen blott.

På stigen in till prästgårdens lilla täppa med dess rabatter, där några frostbitna astrar ännu dröjde, kom nu den gamla kvinnan med det hvita förklädet från nyss emot dem. Snabbt fångade Gena in hennes ansikte, så likt styfmoderns, tillintetgjordt af lifslång obetydlighet, med strålkranen af rynkor, dem futtiga bekymmer gräft kring den tunna munnen — och en våg af medlidsam ömhet sköt upp inom henne och blef ändtligen ensam behärskande.

— Moster Hanna, sade hon lågt, och impulsivt sprang hon fram och slöt intill sig den skrupna varelsen där, som hade det varit hon som välkomnat och icke tvärtom.

**ETT BEVIS** bland andra på det intresse, som vår stora enquête: "Femtio stämmor om Selma Lagerlöf", där kända män och kvinnor af de mest olika riktningar och åskådningar enades i en sällspordt öfverbehållsam hyllning af vår jubilerande diktarinna, har väckt, äro de uttalanden af samma art, som vi efter dess offentliggörande mottogit af flere framstående personer, och åt hvilka vi med nöje bereda plats, helst de framkomma i rätt tid för att bli en hyllning bland många till författarinnans högtidsdag den 20 november.



SOM SVENSK bär jag upp en hvar, som hedrar vårt land, och Selma Lagerlöf har med ära fört vårt namn öfver världen. Än mer aktar och älskar jag den, som i dessa förvirrade och förvildade tider skänkt vårt folk litterära skatter, i hvilka själens renhet, en fin blick, ädla tankar och den rikaste fantasi återspegla sig. Och när hon lär barnen i tusen och åter tusen hem att älska den svenska fosterjorden, tager hon mitt hela hjärta, ty på denna ungdoms art hvilat vår framtid, och dess bästa arf är kärleken till våra fäders härliga och stolta land.

Claes Annerstedt.

Sagan skulle handla om en älskvärd fé, som med sitt trollspö kunde gifva lif åt allt hvad hon pekade på mellan himmel och jord, och som på samma gång kunde gjuta poesiers guldglans däröfver. God och älsklig skulle den féen vara. Hennes hjärtas värme skulle nå lika långt som hennes trollspös makt. Hon skulle hålla af alla och alla skulle hålla af henne.

Endast en fiende skulle hon oblidkeligt bekämpa: "den store förstenaren" — en led jätte, hvilken med den iskyla, som strömmar ut från hans kula, gör lifvet hårdt för människorna, i det han fyller dem med bitterhet och hat, afund och själfviskhet. Ty hans hjärta är en isklump, i hvilken äro ristade tre bokstäver, de som bilda ordet jag.

Också den goda féen har sitt lilla magiska ord, som gör henne till den hon är. I våra grammatikor står det ordet alldeles bredvid ordet jag, men i lifvet är det vida skildt därifrån. Om jag är en ovänligt knuten och afvisande hand, så är det lilla vi, som féen har på sitt trollspö, att räkna såsom en öppen famn. I den famnen sluter hon in oss alla, hon känner sig solidarisk med oss och tvingar oss så — mildt och omärkligt, som blott en fé förmår — att känna oss solidariska med hvarandra. Hennes hjärta är varmt och förstående för alla och allt, hon känner ej blott med människor och djur, utan jämväl med den skrofliga bergväggen, som står där så tungsint, hon är god vän med bäcken, som jollrar mellan stenarna, hon förstår hvad alarna, som luta sig däröfver, ha att hviska till hvarandra, under det de nicka med sina lockiga hufvuden.

Och på samma gång den goda féen gör sig till vår syster och förtrogna och lär oss att se hur oändligt mycket godt och vackert vi ha omkring oss här i vår värld, utför hon därjämte ett verk som är ännu mycket större: hon botar helt stilla refva efter refva i denna värld, gör den bättre och lyckligare, vårt lif rikare på kärlek och solsken. Ty hon tinar upp de hjärtan som "den store förstenaren" med all makt söker förvandla till is. — —

Ja, jag skulle, som sagdt, önska att jag hade haft Selma Lagerlöfs penna för att kunna säga allt detta på ett vackrare sätt och för att kunna göra sagan lika lifslevande som hennes sagor bruka vara.

Lyckligtvis ha vi nu emellertid den goda féen själf lifslevande ibland oss. Och jag slutar nu med att här säga henne ett hjärtevarmt tack för allt godt hon gifvit mig och mångtusen andra. Därtill fogar jag de innerligaste lyckönskningar till henne för hennes halfsekelsdag.

Lund d. 10 november 1908.

Es. Tegnér.

\*

DET FÖRUNDERLIGASTE i Selma Lagerlöfs diktning, det är det visionära draget hos den stora författarinnan och hennes enastående konst att hos andra framkalla visioner. Hon har sett lifslevande de gestalter, som hennes fantasi skapat, och vi se dem, såsom hon sett dem. Skulle man än aldrig så mycket försäkra oss, att de icke haft eller ha någon motsvarighet i verkligheten, vi tro dock på deras ideella existens. Vi tro så gärna på allt hvad hon sagt oss. Vi tro till och med, att ärlor byggde bo i eremiten Hattos skrupna hand.

K. A. Melin.

\*

SELMA LAGERLÖF, 50-åringen, "barnafantasiens fördärfverska", lyckönskas att icke mer än tvenne decennier återstå till dess Gösta Berlings saga och Nils Holgerssons resa af Svenska akademien upphöjas bland Sveriges klassiska litteratur "i ideell riktning", och tillönskas på samma gång att få upplefva denna sin ålders mognad med tillhörigt Nobelpris och akademiskt hyllningskväde.

G. Mittag-Leffler.

\*

NÄR VINTERSNÖN knappt har smält bort och anemonerna spira upp från sin fördolda rot, tyckes deras färgprakt vara ett under, den synes härstamma mer från flydda somrar än från den bleka, matta vintersolen. Så bröt Selma Lagerlöfs diktning plötsligt fram som ett vårens under ur en kall och frostig mark. De människor, som lefva, tro och älska i hennes dikt, de äro ej vår tids barn: de ha fostrats af lugnare, solvarmare dagar än de, som komma oss till del, och många af dem ha vandrat under Edens palmlundar. Men vi känna igen dem — ack, så väl — vi ha sett dem i drömmen, när vi somnade på ången bland prästkragar, och vår moder har hviskat om dem, när vi sutto på hennes knä.

Anna Sandström.

\*

JAG SKULLE ÖNSKA att jag just nu hade allas vår Selmas penna för att här skriva ned en liten saga.

**LUZERN**

☉ Förmäm vistelseort under sommaren. ☉  
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.  
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.  
Telegramadress: "National".



VINDRUFVOR



PENSÉER

## Ur Skyttefestens Blomstervärld

## Några grupper från den stora basaren för "Hem och Härd"

DEN STORA SKYTTEFESTEN för "Hem och Härd" å Djurgårdscirkus blef, som väntadt var, en lysande succès, och hvad som först och sist gaf den stämning var medverkan af de unga damer, som till ett antal af långt öfver hundra i växlande blomsterskepelse förlånade marknadens talrika salustånd och förfriskningskällor färg och charm. Sällan — det var det allmänna omdömet — har man sett så mycken ungdom och fägring på en gång samlade på en dylik fest, och Idun skulle gärna velat presentera en fullständig karta af den väna blomsterrabatten, hade icke omöjligheten att organisera så många älskvärdt oberäkneliga viljor till en gemensam fotografisk aktion ställt sig hindrande i vägen. Hvad vi nu bjuda är således blott några strödda prof, som ju dock böra kunna ge ett begrepp om det hela.



SYRENER

NAMNLISTA TILL BILDERNA: "Vindrufvor". Främsta ledet från vänster: fruarna Leila v. Heideken, Löfmark och Hildegard Berthold. Andra ledet: fröknarna Anna Gustrin, Anne Benckert, Greta de Maré o. Annie Hellberg. "Penséer". Främsta ledet: frkn Aina Stenberg, fru Anna Kuylenstierna, frkn Sonja Netzler. Andra ledet: fröknarna Gerda Munck o. Ricka Fick, fru Gerda Nordling och fröknarna Lagergren o. Elsa Hammar. "Syrener". Fröknarna Ester Wilton, Astrid Söderbergh o. Edit Annerup. "Vildrosor". Fröknarna Siri Pettersson, Dagny Ericsson, Eka Flensburg, Greta Weman, Bertha Broman, Else Juel och Sally Nilsson. "Vildvin". Frkn Vesta Thalín. "Violer och akacior". Frkn Carmen Hagander, fruarna L. Nyberg, Lauritzen o. Sune.

Foto för Idun af A. Blomberg.



VILDROSOR



VILDVIN



VIOL OCH ACCACIA

**OLOF PALME. En ny dramatiker.**

ETT INTRESSANT dramatiskt arbete inflyter från och med detta nummer å vår följetongsafdelning, nämligen det af filosofie licentiaten Olof Palme författade sociala skådespelet "Förnyelse!", som erhöll pris vid vår dramatiska pristäffling 1907.

Hrr prisdomare yttrade på sin tid om stycket att det kännetecknades af starka dramatiska effekter och att det visade rika möjligheter, som förtjänade uppmuntran. Vi äro öfvertygade att vår publik kommer att biträda denna mening, då skådespelet nu framträder i tryck, ty på samma gång det torde göra sig förträffligt på scenens tiljor, verkar det äfven starkt vid läsningen.

Den unge dramaturgen har gripit sitt ämne direkt ur den upprörda tid, som omger oss och på hvilken klasskampen satt sin röda stämpel. Socialismens marseljästoner ljuda i dessa scener, där arbetarne spänna knä mot en gammaldags uppfattning af deras ställning och med revolterande kraft bryta ned skrankor, som blifvit dem förhatliga.

Författaren, som helt nyligen aflagt filosofie licentiatexamen, vistas nu som folkhögskollärare



A. Blomberg foto.

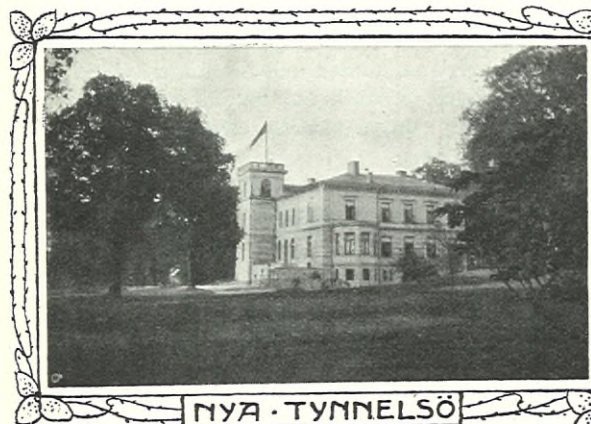
**En intressant debut på vår följetongsafdeln.**

vid Lunnevads folkhögskola i Östergötland, där han jämsides med sin lärareverksamhet ämnar fortsätta sina studier, hvilka hufvudsakligast falla inom det historiska facket.

Kallet som lärare vid den svenska folkhögskolan har ända sedan barnåren föresväfvat honom såsom hans blifvande lifsuppgift, och förvisso är det något af hans egen personlighet, som skymtar i en af dramats förgrundsfigurer, den unge ingenjören med den demokratiska läggningen.

Hr Palme är, som känt, son till den bekante försäkringsdirektören och riksdagsmannen Sven Palme och hans hustru, född v. Born.

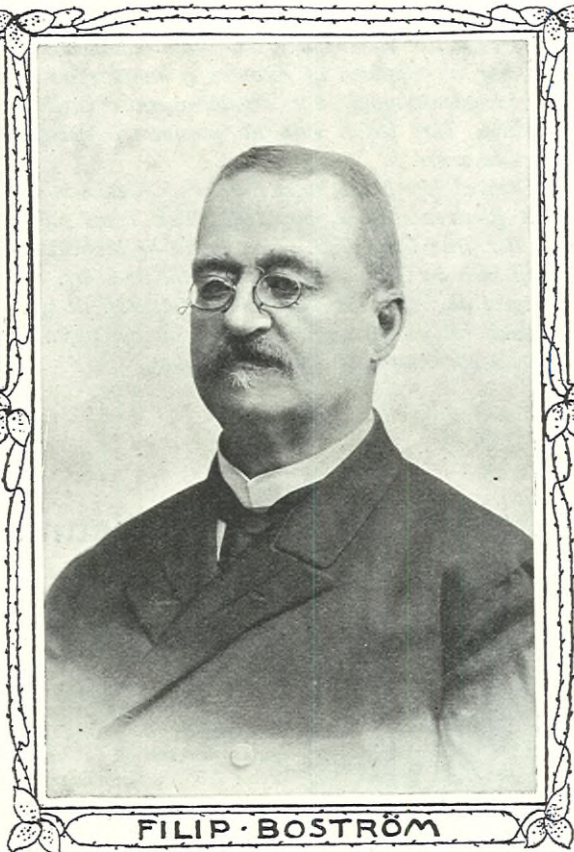
Direktör Palme är en reformernas och de frisinnade idéernas förespråkare och tillhör därför vår lagstiftande kårs mera framskjutna personligheter, och fru Hanna Palmes stora sociala intressen äro kända och skattade. Bland annat har hon tagit initiativet till den sedan många år existerande "Föreningen för beredande af lifränta åt tjänare."



NYA · TYNNELSO

**En kvinnosakens riddare.**

FILIP BOSTRÖMS minne torde länge komma att tacksamt bevaras i svenska kvinnors hjärtan. Och detta med rätta, ty vid hvarje tillfälle bevakade han i Första kammaren kvinnornas intressen under hela sin 25-åriga riksdagstid. Jag kan ej påminna mig, att han någonsin försummat att föra vår talan i riksdagen så länge hans kraft var obruten. Sista gången han kämpade för kvinnans rätt och vann en lysande seger var, såvidt jag minns, när det gällde den stora principfrågan om kvinnor skulle, i samma mån som männen, få tillgodose sig sina examensmeriter. På grund af sitt kön voro de förut utestängda från att jämte männen söka en mängd ämbeten i statens tjänst, t. ex. professurer vid universiteten o. s. v. Detta tycktes honom orättvist och inkonsekvent, när man beviljat dem examensrätt. Han använde därför



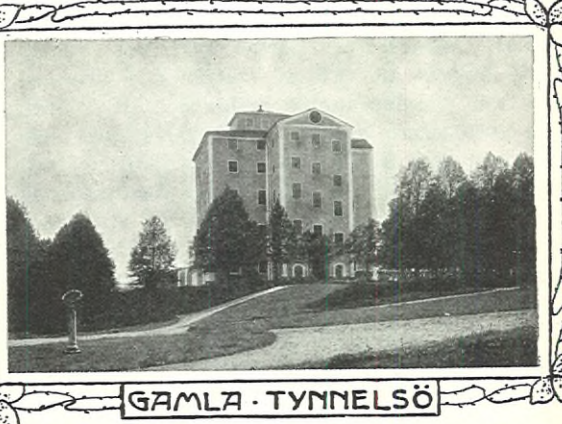
FILIP · BOSTRÖM

sin okufliga energi och sin vältalighet på att genomdrifva kvinnornas rättmätiga önskan och lyckades. Utan hans verksamma insats hade denna fråga med all sannolikhet fallit. Och ingen vet för hur lång tid.

Hans väldiga fideikommisssegendom Tynnelsö är kanske en af Sveriges bäst skötta och bäst byggda egendomar. Jorden, som hållits i hög kultur, ger sällsynt rika skördar, kreatursbesättningen är en af de vackraste man kan se och sist men icke minst, hans folk har haft det godt i trefna bostäder, omgifna af små nätta täppor med en mängd goda fruktträd, blomsterrabatter m. m.

Det finns knappt ett hus på hela den stora egendomen, som han ej byggt nytt eller väsentligt förbättrat. Allt ville han se i bästa skick.

Filip Boström var en god husbonde. Han var fordrande, men rättvis och välvillig och blef därför afhållen. I sin församling — Öfver-



GAMLA · TYNNELSO

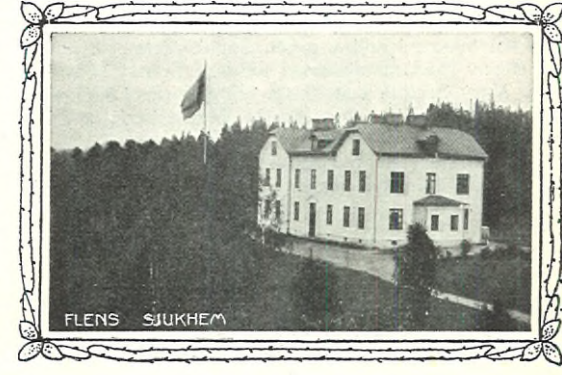
**En prydnad för sitt län.**

Selö — var han en verksam kommunalman och gjorde mycket godt. Hans sista verk där var att med stort personligt penningoffer genomdrifva, att kommunen byggde en ny fattiggård, kallad "Ålderdomshemmet". Han var angelägen om att med detta namn utrota de sårande vanliga benämningarna "fattighus" och "fattigstuga". Han ville göra ett ljusst och välförsett hem åt de fattiga, som ingen skulle behöfva tänka på med skräck och motvilja. Det var hans största glädje under sista tiden af hans lif att följa Ålderdomshemmet bygge och alla anordningar därinom till de gamlas framtida trefnad.

Redan för många år sedan hade han visat sin varma medkänsla för gamla och sjuka genom att under den tid han var landshöfding på uppmaning af kyrkoherden Hedendahl ställa sig i spetsen för skapandet af "Flens sjukhem"



ÖFVER SELO · ÅLDERDOMSHEM



FLENS · SJUKHEM



för länets obotligt sjuka. Detta hem, som på grund af sin förträffliga anordning tjänat som mönster för andra länsjukhem, ägde alltjämt hans stora kärlek och omvårdnad.

Och denna kärlek var i rikt mått gengäldad af tacksamma sjuka. När underrättelsen om deras välgörares död nådde dem, skrifer den som överbringade budskapet, att "det var hjärtegripande att se Hemmets skyddslingars öfvergifvenhet och sorg vid underrättelsen om att deras afhållne landshöfding fått sluta sitt lidande. Tårar och snyftningar öfverallt. Det var som när en stor barnskara plötsligt förlorat sin far och sitt allt. 'Vi ha mist vår bästa vän', upprepade flera af de gamla. Det var en af de mest gripande sorgedagar, jag varit med om."

Äfven ett annat sjukhem har han gifvit sitt goda stöd, nämligen Romanäs sanatorium för tuberkelsjuka. Äfven hans systers samarithem i Uppsala fick glädja sig åt frikostiga understöd.

Filip Boström var en bottengod människa, fastän han i sitt sätt understundom kunde förefalla tvär och sträf, hvilket kunde vilseleda dem, som ej närmare kände honom. Han var också trofast som få och hederlig som ännu färre. Inerster fanns det så mycket att älska och beundra hos denne man. Intet under då, att hans vänner voro många.

Bland hans stora dygder måste räknas hans efterföljarsvärdt enkla och flärdfria vanor i sitt enskilda lif. Det är nog ett sällsynt undantag, att en person i hans ekonomiska ställning lever ett så sobert hvardagslif och kostar så litet på sig själf. Han föraktade ett flärdfullt och dyrbart lefnadssätt. Därför blef det honom också möjligt att vara så mycket mer generös, när han därmed kunde hjälpa och tjäna dem, som voro sämre lottade. Han var lycklig som ett barn, som fått en vacker sak, när han såg goda frukter af en eller annan handräckning han gifvit, t. ex. när han med lån eller penninggåfva hjälpt arbetare att få egna hem eller möjliggjort för någon begåfvad ung man eller kvinna att få fortsätta sina studier.

Ytterst frikostig var han äfven vid företag, som befördrade nykterhetsrörelsen, för hvilken han i hög grad intresserade sig. I den saken, som ofta eljes, visade han prof på stort mod. Han borttog — för att nämna blott ett exempel — all spritförsäljning vid skyttefesterna i länet, hvilket naturligtvis först väckte blandade känslor, men snart ryckte upp dessa fester till en långt högre nivå.

Hans offentliga verksamhet och hans duglighet som landshöfding och politiker äro allt för väl kända och erkända att här behöfva omtalas. Att han tillhörde de mest frisinnade i Första kammaren vare nog sagdt om hans politiska ståndpunkt.

Med saknad men utan tvekan afsade han sig i somras af hälsoskäl riksdagsmandatet. Detta som kanske utgjort hans främsta lifsintresse.

Manligt tog han lifvets skickelser, manligt mötte han dödens annalkande. Frukten var honom ett okänt begrepp. Allt tycktes för hans osammansatta natur vara så enkelt och naturligt, lifvet som döden.

Filip Boström var 65 år vid sin död och efterlämnade sin hustru i andra gifvet, Sophie Tersmeden, och två söner, fideikommissarien löjtnant Erland Boström, g. m. Mary Seaton, och förste sekreteraren i kabinettet Wollmar Boström, g. m. Gertrud Wennerberg, samt deras lilla dotter Pauline.

I sitt första gifte var han förenad med Pauline Sterky, mor till hans två söner.

A. M. H.



MRS HELEN TAFT.

### Hvita Husets nya härskarinnna.

**EFTER EN** valkampanj, om hvars dimensioner vi här på vår sida af *Atlanten* ej kunna göra oss någon föreställning, har republikanernas kandidat *William Taft* blifvit vald till president i Amerikas Förenta stater.

Därmed har Hvita huset fått en ny härskarinnna i *mrs Roosevelt*s ställe, *mrs Helen Taft*, dotter till en senator från *Cincinnati*. Hon ingick år 1886 äktenskap med *mr Taft* och är nu mor till tre söner. Vi återge i dag efter en unik amatörfotografi de sympatiska dragen af *mrs Taft*, som nu för några år framåt blir Amerikas okrönta drottning.

### Ett dubbelt 25-årsjubileum.



ANNA GRUNDSTRÖM.

hon fullgjort och fullgör sina åligganden.

Ramsale station har under det gångna kvartseket alltmer utvecklats, och det under stationen lydande området omfattar ett stort antal understationer, ifrån Edsele cirka 2 mil söder om Ramsale till det ett 20-tal mil norr därom, invid norska gränsen belägna Gädde. Fröken G. ägnar sig åt skötseln af detta vidsträckt stationsområde med sällspord kraft och lifligt intresse, egenskaper som äfven tillbörligen uppskattas af hennes närmaste chefer, hvilka icke heller saknades bland den mängd telegrafiska gratulanter, som på bemärkelsedagen uppvaktade henne.

**RAMSELE SAMHÄLLE** i Ångermanland högtidlighöll söndagen den 1 d:s 25-årsminnet af öppnandet af platsens telegrafstation med en fest, till hvilken som hedersgäst inbjudits stationens föreståndare under dessa 25 år, kommissarlen *Anna Grundström*. Fröken G., som under hela jubileumsdagen hyllades på olika sätt — bl. a. med blommor och smakfulla presenter — fick under festen från flere talare mottaga samhällets tack för det urbana och tillmötesgående sätt, hvarpå

### En natt i Albergo delle Rose.

Af *Ellen Lundberg*, f. *Nyblom*.

(Forts. fr. n:r 45.)

**HAN** ERBJÖD mig helt chevalereskt sin arm, men jag sköt den ifrån mig och släpade mig efter honom, mera död än lefvande. Vi passerade genom den långa mörka korridoren, och för hvarje steg hörde jag mina tofflor klappa med små torra smållar mot stengolfvet. Längst borta i korridoren från den stora salen kom ett starkt ljussken, som växte tills det blef bländande. Jag slöt ögonen, jag kände mig nära att svimma, men åter tog min vägvisare ett kraftigt tag kring min handled, som tvang mig framåt, och vacklande kom jag in i den stora upplysta salen.

När jag åter öppnade ögonen, slogs jag genast af något egendomligt. På väggarna lyste öfver allt porträttramarna i sin nötta förgyllning, men — porträtten voro försvunna. På dukarna syntes endast de målade bakgrunderna: — en bit trädgård, en marmorbalustrad, ett sammetsdraperi eller en förgylld fåtölj. Personerna själfva hade stigit ned i salen och stodo i grupper, sakta samtalande, i väntan på, att en ny dans skulle börja. Den lilla orkestern, som satt till hälften dold bakom en skärm, stämde just sina instrument.

Från de två tända kronorna i taket strålade ljusskenet och kom de slipade glasprismorna att gnistra. Luften var tung af doft från parfym, puder och blommor. Med vidöppna ögon stirrade jag på alla dessa herrar och damer; unga, vackra, eleganta, blixtrande af ädelstenar.

De hviskade och hviskade, de lekte med solfjädrarna, kastade trånande blickar på hvarandra; intet i deras yttre sade mig, att de icke voro lika lefvande som jag själf — endast deras sätt att tala, i en hviskning som när vinden kommer de torra bladen af hvirfla kring, gaf det hela något mystiskt och ohyggligt, som kom mig att rysa af fasa.

På den långa soffan under den tomma ramen till sitt porträtt satt marchesa di G., hotellvärdens farmorsmor med sina gullblonda lockar kring pannan, sin melankoliska, nästan tragiska blick och sitt lidande uttryck kring munnen. Hon var klädd i en hvit klädning, sammanhållen vid halsen af den lilla briljantormen.

När hon fick se mig, reste hon sig hastigt och skyndade emot mig med utsträckta händer.

»Signora, jag tackar er, och var välkommen!» började hon. »Jag önskade så lifligt, att ni skulle komma! Jag hade ett verkligt behof af någon lefvande varelse bland alla dessa döda!»

Den sista meningen uttalade hon mycket tyst bakom solfjädern.

»Kom här och sitt bredvid mig!» Hon tvang mig ned bredvid sig i en liten soffa i ett hörn af salen. »Ack, signora,» fortfor hon, »hvad skall man göra! Någon gång, vare sig man vill eller ej, måste man ju tåla litet uppslupenhet. Ni förstår — alla unga, vackra; — och så det, att sitta så där instängda, hvar och en i sin ram, dag efter dag, år efter år; — de tröttna på det i längden. Bara få se på hvarann på afstånd, sucka och tuga och inte någonsin kunna komma hvarandra nära. Det är inte roligt! Och någon gång gör det godt att glömma död och ovänskap och elände och inbilla sig, att man är ung och lefvande igen!» Hon suckade. »Pazienza! Lifvet är kort,

Uppgitt lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjölsmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portoafritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till Mästersamuelsgatan 43, Stockholm Iduns Mönsterafd.

men döden är lång; ack, tro mig, signora, fasansfullt lång! Jag vet det, jag!»

Musiken hade åter börjat spela.

Man dansade en menuett.

Damerna nego djupt och sirligt, medan deras ögon brunno och deras läppar logo sitt evigt trånsjuka leende, kavaljererna bugade sig med handen på hjärtat; alla skredo om hvarandra under dödystnad. Endast det lätta surret af musiken, svagt som musik, hörd på afstånd i drömmen, bröt tystnaden.

Men ute i trädgården bakom de slutna persiennerna dallrade de två näktergalarnas smältande sång, två röster, skälfvande af lif och kärlek, och som nästan öfverröstade den dolda orkesterns spröda klang.

»Signora!» Det var marchesa di G. som talade. »Ser ni den där unga damen, klädd i rosa, blommig brokad, med pärlor kring halsen? Hon, som just nu småler mot den där unga greffen. Hon var min mormor; han är hennes man. Å, om ni visste!» Hon höjde ögonen, och hennes läppar skälfd. »De ser ut som vänner, eller hur? Till och med lyckliga, skulle man säga! Ja, ett par år var allt bara solsken, men en vacker dag bedrog han henne, och hon — af hämnd eller sorg, hvem vet; — hon tog gift. Kort sagdt, (detta uttryck var således ärfeligt!) en vacker dag funno de henne död, och hon hade lämnat efter sig en liten biljett till sin man, också den förgiftad, och två barn, som sedan blefvo uppfostrade i Frankrike, dit min morfar kallades som ambassadör.

Min far, den där herrn i gröna sammetsfracken, han, som nu vänder ryggen till, är min far, jag menar var min far. Han dog i en duell med sin kusin, den där kavaljeren, som nu talar med den ståtligt blonda damen med smaragderna, hon, som skrattar. Ack ja! Hon skrattade alltid, hon, ända till den dag, man bar hem min far dödad från duellen. Hon var hans älskarinna. Men så snart min far var död, gifte hon sig med kusinen, som stuckit ned honom. Somliga påstodo, att föräldrarna tvingat henne. Men jag tror det inte. Kärleken är ett underligt mysterium, signora, mycket underligt! Det är ett vidunder med lika många hufvuden, som det finns stjärnor på himlen. Vi bli aldrig kloka på den! Ack ja, jag skulle kunna berätta er så många små vackra historier, eller rättare obehagliga, eller, kort sagdt, det kommer an på från hvilken sida man tar dem. Och de äro alla högst intressanta, men, tyvärr, allesammans sluta illa, jag menar med död, en våldsam död.»

Hon tystnade ett ögonblick och stirrade framför sig som mot en ohygglig syn.

»Och nu skall jag berätta er en hemlighet,» sade hon plötsligt. Hon böjde sig fram emot mig och smålog. »Något ganska egendomligt! Af alla de personer ni ser här i salen, är det endast en, en enda, som har dött en naturlig död i sin egen säng.» Jag såg frågande upp på henne. Hennes ohyggliga, förvirrade berättelser kommo mitt hufvud att svindla.

Med en lätt rörelse af solfjädern pekade hon på sig själf.

»Jag!» sade hon mycket sakta. »Jag!» upprepade hon med en ton, nästan af stolthet. »Jag har hvarken blifvit mördad eller tagit lifvet af mig, fastän de sedan satte ihop en lång historia om min plötsliga död. Men det är inte alls sant! Jag försäkrar er, signora, det är inte sant. Och hvem skulle kunna veta det bättre än jag själf? Ack nej, signora!

(Forts.)



STYRBISKOP.

## Några skolpojks- och studentminnen från Fyris' strand

i glad oordning upptecknade af  
**Manasse.**

XVI.

Slut.

**G**AMLA, KÄRA, hederliga Uppsala!

Ju längre tiden ilar framåt, desto skarpare stå dina konturer för min inre blick och desto klarare träda minnena fram i full bländande belysning.

Personer, som längesedan tröttnat och nedlagt sina vandringsstatvar, människor, som till dig hyste lika stor klockarkärlek, som jag själf under årens lopp upptäckt mig göra, stå lifsvandande framför mig med en bakgrund af dig själf, ännu ofördärfvad af tidens jäktande, allt änderande hand.

Ofta, mycket ofta skynda tankarna i väg till dig, tacksamhetens varmaste tankar till mitt första, kära hem i världen, hemmet med sin glada, ideella blick på lifvet, hemmet med sin ljusa klang af musik, och där all skön konst sattes högst af allt i lifvet, hemmet med den där barnajulstämningen, som man aldrig, aldrig kan förgäta, hemmet, där barnen duade sina föräldrar och där kamratlighet och stränghet gingo hand i hand under uppfostringstiden.

När jag ser en liten stackars ljusgul Tussilago vid dikeskanten, tänker jag på dig, kära Uppsala, och när jag ser månen stiga upp omgifven af nattens tusen, tysta, gnistrande drabanter och kasta sitt magiska sken öfver en gammal borg, högt uppkrupen på krönet af en höjd, tänker jag också på dig.

Du är för mig detsamma som Gamla Heidelberg är för den tyske studenten, det vackraste, skönaste minne, han bär med sig ut på lifvets knagglstråt, den lugnaste hvila för tanken i gråtunga stunder.

När jag ser den första, halft förfrusna blåsippan slå upp sitt klarblå, undrande öga, tänker jag också på dig, och då strömmar det mot mig våg efter våg af dessa längtans utsägliga känslor, som i barndomen våren kunde skänka, när hon med lärkor, siskor och svalor i sitt följe kom susande in öfver Fyris, denna otvivel och sprudlande lycka, denna tid, om hvilken Frithiof Holmgren börjar sitt vackra kväde:

»Snart tumla de brustna isar mot Mälarens böljesvall och jublande lärkan prisar sin frihet på Fyris vall. Snart kommer den väntade våren med gräs och med blommor i håren, på grönskande slätter han gästa skall.

Hvarhelst med sin fot han träder ett minne går upp igen: här kämpade våra fäder, här föllo de ock som män. Här byggde de frihetens fäste som örnarne bygga sitt näste på höjder, dem ingen har stormat än.»

Och hvarthän jag kommer i lifvet och jag hör klangen af vackert klämtande klockor, när mig i fantasien högt öfver klockornas klang

ljudet af en ensam klocka, som klingar morgon och afton.

Jag ser för min inre blick gamla Styrbiskop i all sin enkla, monumental prakt, och jag hör tydligt den där säregna, härliga silfverklängen af Kristinas signade klocka, som endast den kan ringa samman hundratals vackra, goda, sorgsna, glada minnen från längesedan svunnen tid.

»Hör, hör!  
Slottsklockans toner  
i stilla kväll.  
Ack, som änglar  
de sväfvat från rymden ned,  
mana till bön  
och på darrande vingars par  
föra bäfvande dem  
upp till Allfaders tron.»

Visst skulle man i likhet med många tusen andra här i lifvet vilja lefva om igen ett tiotal år af den tid, som sprungit ifrån en, naturligtvis med full garanti från något »lefva-om-igenbolag» att man gjorde saken mycket, mycket bättre, men ju mera man tänker på denna gångna lyckliga tid, tillbringad vid Fyris' strand, desto klarare står det för en, att nog hade vi ändå rasande roligt just under 80-talet i Uppsala.

Jag är mer än lycklig, att det förunnades mig att få vara med och stjåla några skopor af den lifspoesi, som genomsyrade allt, gick som en röd tråd genom hela denna tid.

Det känns godt och man känner sig tacksam att ha denna lifspoesi som reseelixir under mången gång svåra strapatser och gråtunga vandringar, och så länge det innerst i min själ finns några droppar kvar af denna, åtminstone för mig välgörande mixtur, skall jag evigt tacka dig, mitt kära, snälla Uppsala, tacka kamratlifvet med sin goda anda och sist, men icke minst tacka studentsången och dess — särskildt hvad kamratskap och förströelse beträffar — bästa uppfostringsanstalt, det oförgätliga sångsällskapet Orphei Drängar.

När jag nu går att avsluta dessa i begynnelsen af detta år i Idun påbörjade anspråklösa skolpojks- och studentminnen i glad oordning, känner jag mig äfven manad bringa ett speciellt tack till alla dem, som varit mig följaktiga till Fyris' strand och gladt sig med mig åt *själfva ämnet*, det kära, gemensamma Uppsala, och som gifvit sin glädje tillkänna både muntligen och i all synnerhet skriftligen.

Och då kan jag inte låta bli att särskildt omfamna den söta St—a, som den 8 oktober i denna tidning hade ett litet bref på ett par spalter, genomdadt af en ungdomlig hänförelse för dessa svunna Uppsalatider, som man skulle kunna afundas henne. Det ska bli mer än intressant att se, hvem du egentligen är, när du en gång, som du lofvat, kryper ur din vackra spindelväfshärfva af »minnets ljusaste ungdomstrådar»!?

På uppmaning från flere håll har jag utvidgat, omarbetat och delvis omskrifvit dessa minnen, som försedda med ett trettiotal nya bilder inom kort i form af bok ämna träda inför kritikens tveeggade svärd under titeln: *Uppsala är bäst.* —

Sist bringar jag ett särskildt tack till den man, som uppmanat mig att åter gripa till pennan, hvilken länge legat överksam af många skäl, som uppmuntrade mig och gaf mig mod att åter våga mig fram, den man, till hvilken vi alla stå i en stor och varm tacksamhetskuld för ett inom den nya litteraturen enastående arbete, »Siljans» författare, denna tidnings hufvudredaktör, Uppsalabarnet Johan Nordling. —

Stockholm den 11 nov. 1908.

KNUT M—E NYBLUM.

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen.

**Iduns Modellkatalog**

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerad omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Oumbärlig för alla sömmerkor och alla hem. . . .

Nu är tid att prenumerera.

Från scenen och Estraden



Från Gustaf-Adolfsspel i Uppsala. A. Blomberg foto.



Hr John Forsell som Gustaf Adolf.

**G**USTAF-ADOLFS- SPELEN i Uppsala ha utgjort en ståtlig variation af det sedvanliga festprogrammet vid 6 novemberhögtidligheterna. Intresset för den nya idén, som låtit rätt mycket tala om sig under de mångahanda förberedelserna för dess förverkligande, hade också lockat skaror af främlingar, hufvudsakligen stockholmare, till staden, där festspelet på eftermiddagengick afstapeln i universitetets aula.

Det är director musices Ivar Hedenblad, som har burit den största arbetsbördan vid inöfvandet af den tyske kompositören Max Bruchs dramatiska tonskapelse "Gustaf Adolf".

Till hans förfogande ha stått så godt materiel som Akademiska kapellet, O. D. och Filharmoniska sällskapet. För solopartierna hade man hjälp af herr Forsell i Gustaf Adolfs parti, fru D. Afzelius-Bohlin, som var konungens trogne page von Leubelfing, samt hrr Gentzel och Fahlman.



Gustaf-Adolfsspelens kommiterade. Från vänster t. höger: i främre ledet kandidaterna Mångberg och Norlén, doktor Sandberg, director musices Hedenblad; i bakre ledet: frih. Taube, kand. Adelson, fröken Wikström.

Det gripande verket, som i ett flertal scener skildrar olika moment af Gustaf Adolfs korta och strålande krigarbana från hans landstigning på Tysklands jord till dess hans stoft lämnar densamma, fick ett värdigt utförande och rönt ett lifligt erkännande, hvilket mot slutet öfvergick i entusiasm. Kronprinsen, som jämte gemål bevistade uppförandet, frambar efter dess slut sitt tack till ledarna, främst direktör Hedenblad.

Inom Stockholms teater- och musikvärld har omsättningen af nyheter på sistone ej varit fullt så liflig som under den fjortondagars-period vår förra krönika omfattade.

Dramatiska teaterns konstnärligt vackra bragd att ånyo framföra Ibsens "Gengangarne" har bevitnats af "en liten men tacksam publik" — hvilket är fullkomligt i sin ordning i detta lilla land af festmiddagsätare, sportlejon och åt det rungande flatskrattet försvurne kulturprydare.

Som sagt: den store normmannens nattmörka ödesdrama fick en tolkning, som i konstnärlig helgjutenhet närmade sig det fullkomliga. Osvalds oändligt svärgifna gestalt — med sin blandning af patologiska och känslöveka element en oöfverkomlig fallgrop för hvarje medelmåttig skådespelare — blef i hr de Wahls hand en djupt trängande människoskildring, där konstnären scen för scen med en beundransvärd stegring i framställningen förberedde den slutliga katastrofen. Den utmärkte skådespelaren har sällan nått högre än här.

Fru Håkansson's fru Alving, hr Lindbergs pastor Manders, hr Personnes snickare Engstrand och fröken Margit Torssells Regina voro jämväl konstnärligt utmejslade figurer, fyllda af det lefvande lifvets anda.

Men det är icke lefvande lif, sammanträngdt och förtätadt i diktarens synglas, publiken begär. Vi ha ett annat närliggande exempel på denna likgiltighet för litterär konst: "Mikael", Tor Hedbergs drama, som måste strykas från programmet efter endast några få föreställningar. Medgifvet att stycket saknade helgjutenhet, kvarstår det oaktadt dess betydande värde som psykologiskt drama. Dock, i ett kulturcentrum, som stöder sin ryggsida mot polcirkeln och där endast det "söta", burleska eller slippriga kan hålla andarna vakna, får man ej begära sådana orimligheter som förståelse för den konst, hvilken sjunger de djupa och stora själsrörelsernas polyfona sånger. Får auditoriet ej flina, så gäspar det och går ut i kapprummet och ber om ytterkläderna. Voilà tout!

Få se hur pass intresse "Jätten Finn", John Wigfors's' effektfulla och skickligt skrifna sagospel,

kan framkalla. Premiären gafs inför knappt till hälften fylld salong — ehuru föreställningen förtjänat ett bättre öde. Författaren visar sig nämligen som en habil dramaturg och underhållande sagoberättare, och det är endast jätten Finn själf, som ej riktigt velat smälta in i sagans ram vid stöpningen.

Utförandet jämnt och konstnärligt, den dekorativa ramen, från Grabows ateljé, vacker och stämningsfylld.

På Östermalmsteatern går det Blancheska folkstycket "Engelbrekt och hans dalkarlar" och slår betydligt an. Det spelas också med lif och öfvertygelse.

Folkteaterns nya program heter "Pappas flickor" och är ett af de mera anspråklösa svenska originalen. Det äger emellertid sina skämtsamma sidor och tyckes ha vunnit publikens bevägenhet.

Adams glada och lekande opera "Postiljonen från Lonjumeau" har kommit fram i rampljuset efter många års hvila. Den borde ej så snart



Fru Davida Afzelius-Bohlin som Leubelfing.



Victorien Sardou.

5:te häftet af Mönstertidningen  
Konstslöjden i Hemmet

har utkommit och innehåller bland annat: läderplastik, träskärning, målning m. m.

Finnes att tillgå i hvarje bokhandel samt portofritt direkt från Exp. af Konstslöjden i Hemmet, Stockholm. Pris pr häfte 60 öre.

behöfva krypa ned i teaterarkivets mörka fack igen, ty dess harmlösa munterhet och friska musik utgöra en förträfflig medicin för mulna sinnen.

Endast för hr Stiebels skull borde operan gå. Se där en buffasångare och komiker af äkta läggning! Hr Stockman sjöng vackert postiljonens parti och fru Oscár utförde med sin kända dramatiska och vokala aplomb hustruns roll.

Fröken Ellen Beck gaf en romans-afton innan hon reste härifrån. Hennes sång har renässansens kraftiga linjespel och bredd i stämningen och Brahmsnumren gjorde sig i synnerhet utmärkt.

En konsert af violinisten Aljoscha Schkolnick, hvilken utvecklade sig till en varm och själfull exekutör på sitt instrument sedan han för något år sedan uppträdde här, förtjänar antecknas som ett af veckans bättre musikaliska värden. Vidare ha fru Anna Norrie och fröken Signe Widell sjungit och berättat sagor för barn och rönt den unga publikens synnerliga bevägenhet — ett kriterium på, att deras konst är fullödig, ty småttingar ha som känt



”Jätten Finn” på Svenska teatern. Scen ur första akten. Konung Knut (hr Kåge) och Jätten Finn (hr G. Ranft). Ateljé Jæger foto.

skarp uppfattning och en förmåga af hänsynslös kritik, hvilken med få ord sårar och dödar. De här båda ”tanterna” bestodo emellertid profvet.

\*

Med Victorien Sardous nyligen timade bortgång har Europas teatrar förlorat en författarkraft, som visserligen ej kan räknas till

uppe hos oss att våra talscener halft förfranskades; skådespelarna voro mera fransmän än svenskar och publiken hade bättre reda på Paris än Stockholm. Denna franska smakriktning sitter för öfrigt i fortfarande, oaktadt Frankrike ännu ej skickat oss någon ny Sardou.

ARIEL.

Det milda crémelika lödder som utmärker

## Florodol-Tvålen

utgör icke blott substanserna af de utskottaste fettämnen utan därjämte balsamiskt-antiseptiska essenser af högsta betydelse för hudskönhet, hvarigenom huden blir sammetsmjuk, smidig och vacker, hyn ren och klar, hals och händer hvita och mjuka. Högsta utmärkelse: Guldmedalj i Norrköping 1906.

TEKN. A.-BOL. FLORA, GEFLE.

## KÖKSALMANACK

Redigerad af  
ELISABETH ÖSTMAN

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

VECKAN 22—28 NOV. 1908.

**SÖNDAG.** Frukost: Smörgåsbord; halstrad gädda med skiradt smör och potatis; mjölk; kaffe eller te med hafrekäx. Middag: Sparrispuré; stekt spädgris med syltade tomater och saladslingon; äppelcharlotte med vaniljsås.

**MÅNDAG.** Frukost: Smörgåsbord; äggrora med rikt skinka; mjölk; kaffe eller te. Middag: Falsk hare med ärter; nyponsoppa med gräddor och skorpor.

**TISDAG.** Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; kall spädgris (rester från söndag) med rödbetor och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk jordärtskockspuré med rostadt bröd; gädda med pepparkakor och pressad potatis.

**ONSDAG.** Frukost: Smörgåsbord; stekt hafregrynsgrot med mjölk; sill i kapprock med potatis; kaffe eller te. Middag: Surstek med potatis, syltlök och lingon; enkel äppelpaj med vispad grädda.

**TORSDAG.** Frukost: Smörgåsbord; risotto; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; plättar med sylt.

**FREDAG.** Frukost: Smörgåsbord;

bräckkorf med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pilau på lamm; blåbärskompott med vispad grädda och mandelformar.

**LORDAG.** Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med portugisisk lök och potatis. Middag: Afredd buljong med jordärtskockor; korfkaka med skiradt smör och lingon.

### RECEPT:

**Sparris puré** (f. 6 pers.). 425 gr färsk eller 1/3 lit. konserverad sparris, vatten, salt, 2 lit. buljong, 1 msk. smör, 2 msk. mjöl, salt, hvitpeppar, socker, 2 äggulor, 1 dcl. tjock grädda.

**Beredning:** Användes färsk sparris, afskåras sparrisknopporna och förvällas i saltadt vatten samt serveras i soppan. Den öfriga sparrisen skäres i bitar, förvällas i saltadt vatten och får afrinna. Är sparrisen konserverad afskåras knopporna och läggs direkt i soppskålen, när soppan är färdig, resten af sparrisen skäres i bitar. Den förvällade eller sönderskurna sparrisen påsättes i den kokande buljongen och får koka 1 tim., hvarefter den passerar. Smör och mjöl sammanfråsas, den passerade purén tillsättes litet i sänder och soppan får under rörning koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna. Äggulorna och grädden uppvispas i soppskålen och purén tillsätts under kraftig vispning. Sparrisknopporna läggs och soppan serveras.

**Stekt spädgris** (f. 6 pers.). 1/2 spädgris, (omkr. 2 kg.). 1 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 1/2 lit. buljong eller vatten.

**Beredning:** Grisen tvättas med en duk doppad i hett vatten, och guides in- och utvändigt med kryddorna. Två msk. af smöret brynes i en långpanna, grisen lägges och brynes vackert på båda sidor. Den får därefter steka med svälsidan upp omkr. 2 tim. Under stekningen guides svälen ofta med resten af smöret inlagdt i en linnelapp, den blir därigenom mör och vacker i färgen. Mot slutet af stekningen tillsättes buljongen. Grisen skäres, upp lägges på varmt serveringsfat och garneras med äpples och katrinplommon eller syltade tomater och persilja. Såsen silas, skummas och serveras som sky, den kan och afredas med litet mjöl samt afsmakas med citronsaft.

**Äppelcharlotte** (f. 6 pers.). 6 2-öres mandelbröd, 1 hg. groft socker, 4 kkp äppelkompott, (2 lit. stora, vack-

## VÅRGÅRDA

(Kungl. Hofleverantör)

### HAFREGRYN • HAFREMJÖL

Vid beredningen bortsläpas icke — såsom ofta sker för att gifva grynen hvitare färg — den gulaktiga, *näringsrika* proteinhinnan. Genom bevarande af denna blifver gröten mera *näringsrik*, *finsmakande* och *fast* (ej lös och slemmig).

Obs. Den extra kvalitén i *paketerna*

ra äpplen, 2 kkp krossocker, 3 kkp. vatten).

**Till formen:** 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

**Beredning:** En koppar- eller bleckform smörjes med kallt smör och beströs med stötta skorpor. Brödet skäres i skivfor, hvilka doppas i det skivrade smöret och vändas i sockret. Formen beklädes med brödskevorna och fyllas med äppelkompotten. Den öfver täckes sedan med brödskevfor, doppade i smör och vända i socker.

**Puddingen** gräddas vackert brun i ugnen, uppstjälpes och serveras varm med vaniljsås eller vispad grädda.

**Anm.** Om så önskas kan kompotten blandas med någon sylt.

**Vegetarisk jordärtskockspuré** (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. jordärtskockor, 1 litet seleri, 2 lit. vatten, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 5 dcl. tunn grädda, salt, hvitpeppar, socker.

**Beredning:** Jordärtskockorna skraps och sköljas väl samt läggas i ättikblandadt vatten omkr. 1 tim., för att bibehålla sin hvita färg. De påsättes i kokande, saltadt vatten och få koka tills de äro fullkomligt mjuka, då de passerar.

Smör och mjöl sammanfråsas, purén och grädden tillsätts, litet i sänder och soppan får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna. Den serveras med rostadt bröd eller ostsmörgåsar.

**Gädda med pepparkakor** (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. gädda, 1 medelstor

sill, 2 msk. smör (40 gr.), 4 dcl. mjölk, eller vatten.

**Till såsen:** 4 ettöres pepparkakor, 1 dcl. grädda.

**Beredning:** Gäddan fjällas, urtages, sköljes väl samt inklappas i en fiskhandduk. Den ej urvattnade sillen renas, sköljes och lägges in i gäddan. Smöret brynes i en stekgryta, gäddan nedlägges däri och brynes väl på båda sidor, hvarefter den påspådes med kokande mjölk eller vatten och får steka med tätt slutet lock, på sakta eld omkr. 1/2 tim. Pepparkakorna stötas fint och blandas med gräddmjölk. Gäddan upplägges på varmt fat och garneras med persilja. Såsen afredes med de upplösta pepparkakorna, får koka upp samt silas och serveras i särskild såsskål.

**Enkel äppelpaj** (f. 6 pers.). 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl, 4 kkp. gräddmjölk, 3 msk. socker, 3 ägg, 1 tsk. rivet citronskal, 1/2 lit. goda äpplen.

**Till formen:** 1 msk. smör, 1 msk. hvetemjöl, 2 msk. stötta skorpor. **Beredning:** Smör och mjöl sammanfråsas, mjölen tillsättes, litet i sänder, under flitig rörning, sockret lägges och massan får koka 5 min. hvarefter den upphälles att kallna. Äggen vispas upp och nedrörs i smeten jämte citronskalet. Äpplena skalas, skäras i tunna skivfor och nedlägges i smeten, som därefter omröres försiktigt. En bleckform eller gjutpanna smörjes dubbelt, smöret skivas och blandas med hvetemjöl och härmed bestrykes formen, som därefter beströs med de stötta skorpor.

Massan ihålles och pajen gräddas i god ugnsvärme omkr. 3/4 tim. eller tills den höjt sig och äpplena kännas mjuka. Den uppstjälpes genast och öfverströs med socker.

**Pilau på lamm** (f. 6 pers.). 2 kg lammbringa, 2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt, 4 msk. smör (80 gr.), 1 liten portug. lök, 2 stora morötter, 1 liten kålrot.

**Ris:** 1 1/2 kkp. risgryn, 2 liter vatten, 1 1/2 msk. salt.

**Beredning:** Bringan tvättas med en duk doppad i hett vatten. Den påsättes i kokande vatten, skummas, saltas och får koka 1 tim. Rotsakerna ansas och skäras i fina strimlor, löken skalas och hackas groft. Bringan tages upp och skäres i jämna, vackra bitar. Spadet silas och skummas. Löken brynes i hälften af smöret tillsammans med köttet, hvarefter det nedlägges i

de stora genierna, men väl till de stora talangerna. Hans säkra blick för scenens kraf bevisas bäst af att så godt som allt hvad han skrivit gjort succès och gått öfver en mängd europeiska scener. Hans skådespel, komedier, lustspel — alla äro de fyllda af starkt dramatiskt lif och ofta af en ypperlig tidsfärg, vare sig han skildrar det stora revolutionstidehvarvet eller rör sig i nutiden. Någon psykolog var han däremot ej.

Bland de talrika stycken af Sardou, som spelats på vår dramatiska scen, torde komedien ”Odette”, lustspelet ”Vi skiljas” och den historiska episoden ”Madame Sans-Gêne” ha upplefvat de flesta föreställningarna. Så starkt var hans inflytande äfven här

## SOLO-KAFFE

från

A.-B. Malmö Kaffekompani.

H. M. Konungens Hofleverantör.

Magnetiskt förädladt enligt svensk patentet n:o 20016 år

det bästa, renaste och drygaste

## JAVA-KAFFE

som finnes i marknaden och säljes i femton olika Javablandningar i rikets förnämsta Kaffe- och Specialaffärer

1 lit. af spadet och får sakta koka, tills det är mörkt eller omkr. 1 tim. Rotsakerna brynas i resten af smöret och lägges därefter till köttet och få koka tills de äro mjuka. Risgrynen skällas i hett vatten och påsättes i kokande saltadt vatten och få koka tills de bli mjuka, men ej gå sönder. De upphållas i dukslag och öfverspolas med kallt vatten. De insättes därefter genast i varm ugn och omröras ofta med gaffel, tills de blifva skilda och allt vatten afstunat. De uppläggs midt på serveringsfatet, och köttet samt rotsakerna läggas rundt omkring och anrättningen garneras med persilja. Spadet silas och skummas och serveras i såsskål.

**Korfkaka** (f. 6 pers.). 3 hg. oxleffer, 3 hg. färskt fläsk, 1 1/2—2 kkp. risgryn, 2 lit. mjölk, 1 kkp. russin, 2 msk. sirap, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

**Till formen:** 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor. **Beredning:** Lefvern sköljes väl och får ligga i vatten omkr. 1/2 tim. hvarefter den förvällas, får kallna och drives 2 gånger genom köttkvarn jämte fläsket. Grynen sköljas, skällas i hett vatten och påsättes i den kokande mjölk och få koka under rörning, tills de äro mjuka, då gröten upphälles att kallna. Därefter tillsätts den malda lefvern, de rensade och sköljda russinerna, sirapen och kryddorna. Massan omröres väl och afsmakas noga samt silas i smord och brödbestredd form och gräddas i god ugnsvärme omkr. 1 tim.

Korfkakan serveras med skiradt smör och lingon.

